KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 19e februari 1969 door de Minister van Nationale Opvoeding verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "op het buitengewoon onderwijs", heeft de 4e december 1969 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Education nationale, le 19 février 1969, d'une demande d'avis sur un projet de loi "sur l'enseignement spécial", a donné le 4 décembre 1969 l'avis suivant :

Door dit ontwerp wordt de Raad van State een derde maal uitgenodigd om advies uit te brengen over dezelfde stof.

Reeds op 27 maart 1964 heeft de Raad van State advies uitgebracht over een ontwerp van wet op het buitengewoon onderwijs (L. 8719/2). Dit ontwerp werd op 30 juni 1964 ingediend bij de Kamer van volksvertegenwoordigers (zitting 1963-1964, stuk 845/1) en na behandeling aan de Senaat overgemaakt (zitting 1964-1965, 8 april 1965, stuk 363) waar het niet verder besproken werd.

Op 9 november 1967 heeft de Raad van State advies uitgebracht over een nieuw ontwerp van wet op het buitengewoon onderwijs. Het werd echter in het Parlement niet ingediend.

Intussen werd op 22 oktober 1968 door de heer GROOTJANS een wetsvoorstel betreffende het buitengewoon onderwijs bij de Kamer (B.Z., 1968, nr. 107/1) en werd op 11 december 1968 een ander wetsvoorstel door de heer TOUSSAINT bij de Senaat ingediend (G.Z.,1968-1969, nr. 72).

*

* *

.../...

Voorafgaande opmerking.

Net zoals vorige ontwerpen wordt het onderwijs dat niet in een gewone onderwijsinrichting wordt verstrekt, buitengewoon genoemd. Deze benaming werd reeds gebruikt in de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs. Daarentegen is er in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming sprake van "bijzonder" onderwijs (zie artikel 37, 2°, a).

Voor een onderwijs dat ertoe strekt een gewoon onderwijs te verstrekken in de mate dat het kan aangepast worden aan de lichamelijke en geestelijke geschiktheden van de leerlingen, zou de benaming "buitengewoon onderwijs" te verkiezen zijn.

Ontleding van het ontwerp.

HOOFDSTUK I. - TOEPASSINGSGEBIED - BEPALINGEN.

In dit eerste hoofdstuk wordt de toedracht van het ontwerp toegelicht en een omschrijving gegeven van de gebruikte terminologie. Het woord "bepalingen" in het opschrift zou best worden vervangen door "begripsomschrijving".

.../...

Artikel 1.

In artikel 1 wordt bepaald dat de wet van toepassing is op de pedagogisch gehandicapten zonder echter een begripsomschrijving te geven van de "gehandicapte" in de zin van de wet.

Voorgesteld wordt artikel 1 te beginnen als volgt :

"Artikel 1.-

Deze wet is van toepassing op hen die, hoewel geschikt voor onderwijs, ongeschikt zijn om in een gewone school onderwijs te volgen. Ze worden hier genoemd "gehandicapten".

Het buitengewoon onderwijs voorziet in het onderricht en de opvoeding van de gehandicapten ... (zoals in het ontwerp)...".

Artikel 2.

Dit artikel is mutatis mutandis volledig ontleend aan artikel 3 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs. Zoals blijkt uit artikel 21 van het ontwerp, ligt het in de bedoeling van de Regering die wet toe te passen op het buitengewoon onderwijs dat door de Staat wordt georganiseerd of gesubsidieerd. De bedoeling van de Regering zou derhalve beter verwezenlijkt worden door het woord "buitengewoon" in te lassen in het bepaalde bij artikel 3 van de wet van 29 mei 1959. Deze wijziging zou dan best worden ingelast in artikel 21 van het ontwerp. Artikel 2 van het ontwerp wordt dan overbodig.

.../...

Artikel 2 (artikel 3 van het ontwerp).

In lid a bestaat er geen overeenstemming tussen beide teksten. In de Nederlandse tekst is er sprake van "de vader, moeder" terwijl de Franse tekst "vader én moeder" te samen aanduidt. De toelichting die in de memorie van deze bepaling wordt gegeven, strookt niet met het bepaalde van artikel 373 van het Burgerlijk Wetboek, dat luidt als volgt :

"Gedurende het huwelijk wordt dit gezag (dit wil zeggen het ouderlijk gezag) door de ouders gezamenlijk uitgeoefend. Zijn zij het niet eens, dan is de wil van de vader doorslaggevend, maar de moeder heeft het recht zich tot de jeugdrechtbank te wenden".

Daarom leze men littera a als volgt :

"a) gezinshoofd : de vader en moeder, de voogd of de persoon aan wiens bewaring een gehandicapte is toevertrouwd".

*

* *

Volgens de gemachtigde ambtenaar ligt het niet in de bedoeling van de Regering de inrichting van het vrij onderwijs voor buitengewoon onderwijs aan een erkenning te onderwerpen. Hetzelfde dient ook gezegd voor de inrichting van een internaat (littera d).

Daarom kan de begripsomschrijving van "inrichting voor buitengewoon onderwijs" best gelezen worden als volgt : "elke door de Staat georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinrichting waar aan gehandicapten regelmatig onderwijs wordt verstrekt".

Voor het "instituut voor buitengewoon onderwijs" geeft men volgende lezing : "elke door de Staat georganiseerde of gesubsidieerde inrichting voor buitengewoon onderwijs waaraan een internaat verbonden is".

*
* *

Ook voor de tehuizen ontzegt zich de Staat het recht de inrichting van internaten afhankelijk te stellen van het bekomen van een voorafgaande erkenning. Daarom zou volgende begripsomschrijving volstaan :

"e) tehuis : elk internaat waar gehandicapten worden opgenomen om hen in de mogelijkheid te stellen als externen een inrichting of afdeling voor buitengewoon onderwijs te bezoeken".

*
* *

Betreffende het pleeggezin wordt noch in het beschikkend gedeelte noch in de memorie van toelichting bepaald van welke overheid het gezin de toestemming moet bekomen hebben om gehandicapten op te nemen. Dit wordt verholpen door de volgende tekst :

"f) pleeggezin : elk gezin dat met toestemming van de inrichting of van de afdeling voor buitengewoon onderwijs een of meer gehandicapten opneemt om hen in de mogelijkheid te stellen als externen die inrichting of afdeling te bezoeken".

.../...

Artikel 3 (artikel 4 van het ontwerp).

Voor een beter lezing van dit artikel wordt volgende tekst voorgesteld :

"Artikel 3.-

Het buitengewoon onderwijs wordt onderscheiden in verschillende types. Elk dezer omvat het onderwijs dat aangepast is aan de algemene en aan de bijzondere opvoedingsbehoeften van de gehandicapten die tot een zelfde groep behoren en deze behoeften worden bepaald overeenkomstig de aard en de ernst van de voornaamste handicap, welke die groep gemeen heeft.

Voor hen die verscheidene handicaps hebben wordt het type van buitengewoon onderwijs bepaald, rekening houdend met de opvoedingsbehoeften waaraan bij voorrang moet voldaan worden in verband met hun leeftijd en vermogens.

De Koning bepaalt, op advies van de Hoge Raad voor buitengewoon onderwijs, de verschillende types van buitengewoon onderwijs die door de Staat georganiseerd of gesubsidieerd kunnen worden".

Artikel 4 (artikel 5 van het ontwerp).

Voor het tweede lid wordt volgende lezing aanbevolen :

"De Minister van Nationale Opvoeding kan evenwel, op eensluidend advies van de commissie van advies voor buitengewoon onderwijs, een gehandicapte van meer dan 21 jaar verder of voor het eerst voor deze wet in aanmerking laten komen".

.../...

Artikel 5 (artikel 6 van het ontwerp).

Volgens de gemachtigde ambtenaar wordt de toegang tot een inrichting voor buitengewoon onderwijs niet afhankelijk gesteld van het voorleggen van het desbetreffende verslag. Het gaat hier enkel om de inschrijving van een gehandicapte in een door de Staat georganiseerde of gesubsidieerde inrichting.

Het verslag dat van het gezinshoofd vereist wordt, mag worden opgesteld hetzij door een P.M.S.-centrum , een dienst voor voorlichting inzake studie- en beroepsoriëntering, georganiseerd of gesubsidieerd door de Staat, of nog door om het even welke andere instelling op voorwaarde dat deze instelling zonder daarom erkend te zijn door de Staat, inzake studie- en beroepsoriëntering dezelfde waarborgen biedt. Het verslag kan ook voor bepaalde types van buitengewoon onderwijs worden opgesteld door een geneesheer die de door de Koning bepaalde kwalificaties bezit.

Voor dit artikel wordt de volgende lezing aanbevolen :

"Artikel 5.-

Voor de inschrijving van een gehandicapte in een door deze wet bedoelde inrichting, afdeling of instituut voor buitengewoon onderwijs is een verslag vereist waarin wordt aangegeven het type van buitengewoon onderwijs dat aan de behoeften van de gehandicapte beantwoordt en in die inrichting, afdeling of instituut wordt verstrekt.

.../...

Dit verslag wordt opgesteld hetzij :

1) door een psycho-medisch-sociaal centrum, een door de Staat georganiseerde of gesubsidieerde dienst voor voorlichting inzake studie- en beroepsoriëntering, of door een andere instelling die inzake studie- en beroepsoriëntering dezelfde waarborgen biedt. Een lijst van deze instellingen ... (zoals in het ontwerp) ...;

2) door een geneesheer die de door de Koning bepaalde kwalificaties bezit".

Artikel 6 (artikel 7 van het ontwerp).

Wanneer een commissie door het Staatshoofd wordt ingesteld, hoeft niet te worden gezegd dat de kosten die door de werking van de commissie worden veroorzaakt, ten laste zijn van de Staat. Daarom is de tweede volzin van het eerste lid overbodig.

*

* *

Zoals de samenstelling van de commissie van advies is voorzien, kan niet met zekerheid worden bepaald of de leden, die behoren tot de pedagogische, de psychologische, de medische en de sociale disciplines gekozen worden onder vertegenwoordigers van de onderwijsinrichtingen.

.../...

De vraag rijst of een evenwichtige vertegenwoordiging wordt bekomen van alle belanghebbenden, meer bepaald van de ouders van de gehandicapte kinderen. In dit verband verklaart de memorie van toelichting dat de vertegenwoordigers van de sociale disciplines bij voorkeur zullen gekozen worden onder de ouders van de gehandicapte kinderen. Deze intentie van de Regering wordt niet vertolkt in het beschikkend gedeelte.

Doordat de commissie enkel leden telt die de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs vertegenwoordigen, kan er gevreesd worden dat deze vertegenwoordigers al te zeer geneigd zullen zijn een gehandicapte te verwijzen naar hun onderwijs. In bepaalde gevallen zal het gewoon onderwijs te verkiezen zijn. Daarom ook had het vorig ontwerp (L. 10.136) voorzien dat de commissie ook samengesteld wordt uit "eventueel een gelijk aantal ouders voorgedragen door de verenigingen van ouders van gehandicapten".

Zoals reeds hoger werd gezegd, blijft de redactie van dit tweede lid te herzien.

*

* *

Doordat het tweede lid reeds regelen omtrent de samenstelling van de commissie bevat, zou het derde lid beter worden gesteld als volgt :

"De Koning bepaalt de overige regelen betreffende de samenstelling en de regelen betreffende de werkwijze van de commissie.

De Minister die het buitengewoon onderwijs in zijn bevoegdheid heeft, benoemt er de leden van".

.../...

Artikel 7 (artikel 8 van het ontwerp).

Dit artikel laat na te bepalen wie gerechtigd is een advies aan te vragen. Ten onrechte zou hieruit worden afgeleid dat de commissie verplicht is haar advies mede te delen aan al de personen die hier worden aangeduid.

Ten slotte dient te worden opgemerkt dat de opdracht van de commissie nergens wordt gedefinieerd. Het ware derhalve aangewezen dit artikel te beginnen als volgt :

"De commissie van advies heeft tot taak een met redenen omkleed advies uit te brengen op aanvraag en ten behoeve van

1) het gezinshoofd ...".

*

* *

Terwijl in het 1° en 2° er sprake is van "de persoon die met het toezicht op de leerplicht is belast" wordt er in de volgende nummers gewag gemaakt van "een lid van de door de Staat georganiseerde onderwijsinspectie". Door deze uitdrukking worden zowel de Rijksinspecteurs van het lager als die van het secundair onderwijs bedoeld. Daarom vervange men in 1° en 2° de woorden "de persoon die met het toezicht op de leerplicht is belast" door "een lid van de door de Staat georganiseerde onderwijsinspectie".

.../...

Onder 7° wordt in de mogelijkheid voorzien de gehandicapte te ontslaan van de leerplicht.

Wanneer hier sprake is van een vrijstelling van de leerplicht, zoet het hier gaan om een gehandicapte die opvoedbaar en vatbaar is voor enig onderricht. Gehandicapten die totaal onopvoedbaar zijn vallen buiten toepassing van de wet (zie artikel 1) en kunnen derhalve niet worden vrijgesteld door de bevoegde Minister. Vrijstelling kan verleend worden om reden van de vrijheid van overtuiging van het gezinshoofd, de onvoldoende mogelijkheden tot reizen,enz.

De vraag dient te worden gesteld of de jeugdrechtbank een gehandicapte kan verplichten onderwijs te ontvangen niettegenstaande het kind ontslagen werd van de leerplicht, bijvoorbeeld ingeval de jeugdrechtbank oordeelt dat de verleende vrijstelling niet meer verantwoord is doordat de oorzaak van de vrijstelling weggevallen is.

*

* *

.../...

In de voorgestelde tekst van dit 7° vervange men het woord "overgemaakt" door "medegedeeld".

Artikel 9 (artikel 10 van het ontwerp).

Door het ontwerp wordt niet bepaald welke beslissing de commissie zal nemen wanneer het gezinshoofd weigert zijn kind te laten onderzoeken voor het opmaken van het vereiste verslag. De commissie zal alsdan beslissen zonder dat het kind werd onderzocht en kan zo nodig de zaak overmaken aan de jeugdrechtbank.

Onder het secundo vervange men het woord "eventueel" door "in voorkomend geval" en in het tweede lid "instelling" door "inrichting".

Artikel 10 (artikel 11 van het ontwerp).

Om betwisting te voorkomen betreffende de juiste duur van de termijn waarover het gezinshoofd beschikt om zich te schikken naar het advies van de commissie van advies, vervange men in het vijfde lid de woorden "twee weken" door "vijftien dagen".

Artikel 11 (artikel 12 van het ontwerp).

Het woord "Heer" kan voorzeker zonder bezwaar worden weggelaten.

Artikel 12 (artikel 13 van het ontwerp).

Ten einde een volledige overeenstemming te bekomen tussen de beide teksten van dit artikel, vervange men het tweede "respectievelijk" door "of".

.../...

Artikel 13 (artikel 14 van het ontwerp).

Indien het bepaalde onder 1° en 3° betrekking heeft zowel op het Rijksonderwijs als op het gesubsidieerd onderwijs kan hetzelfde niet worden gezegd van het bepaalde onder 2° dat enkel van toepassing kan zijn op het gesubsidieerd onderwijs. Daarom is het aangewezen dat deze laatste bepaling het voorwerp zou uitmaken van een autonoom artikel, dat artikel 14 zou worden.

Zoals de tekst is gesteld, worden schoolboeken en schoolbehoeften aan de gehandicapten gratis verstrekt onverschillig het niveau van het onderwijs. Indien het nu de bedoeling is van de Regering die kosteloosheid te behouden, in de mate dat zulks is voorzien bij artikel 69 van de gecoördineerde wetten op het lager onderwijs, zo dient zulks met zoveel woorden te worden gezegd. Voorgesteld wordt deze bedoeling van de Regering te vertolken als volgt :

"Artikel 14.-

De Staat draagt de financiële last verbonden aan het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften aan leerlingen van gesubsidieerde scholen voor buitengewoon kleuter- en lager onderwijs.

De Koning bepaalt jaarlijks en forfaitair het bedrag van deze bijdrage, welk aan de gemeenten en aan de inrichtende macht van vrije scholen wordt uitgekeerd op grond van door de schoolinspectie echt verklaarde staten".

Artikel 15.-

Voor een betere lezing voege men de woorden "al naar gelang van het geval" in vóór de woorden "wordt opgemaakt".

.../...

Artikel 16.-

De Koning wordt gemachtigd de controle en de inspectie te organiseren van de tehuizen en de pleeggezinnen. In een voorgaand advies over een ontwerp van wet op het buitengewoon onderwijs (L.8719/2) heeft de Raad dienaangaande volgende opmerking gemaakt :

"Ingevolge artikel 10 van de Grondwet, is het binnentreden van een woning, zelfs voor een ondervraging, in geval van verzet van de inwoner niet geoorloofd zonder een bevel van huiszoeking (Cass. 20 december 1948, Pas., 1948, I, 737). Het behoort aan de wetgever te bepalen in welke gevallen, in welke vorm en door welke overheden de controle ten huize en in private scholen zal geschieden (vgl. Cass. 24 mei 1948, Pas. 1948, I, 334 ; 20 december 1948, Pas. 1948, I, 737)".

*
* *

Terloops dient hier nog te worden opgemerkt dat in de memorie van toelichting bij de ontleding van dit artikel de verwijzing naar artikel 23 van de wet van 29 mei 1959 foutief is. Men dient er te lezen : artikel 24, § 2, 3°.

Artikel 17.-

Het tweede lid herneemt praktisch artikel 40 van de wet van 29 mei 1959. Er valt echter op te merken dat er enigszins een verschil bestaat tussen beide teksten.

.../...

De wet erkent het recht op pensioen in de volgende bewoordingen : "Ieder personeelslid, in de toelagenregeling opgenomen en in dienst op 1 september 1958 of na die datum in dienst getreden, mag zijn rechten op een pensioen ...".

De ontworpen tekst is enigszins ruimer gesteld : "ieder personeelslid van de gesubsidieerde inrichtingen en afdelingen voor buitengewoon onderwijs, dat op de datum van de inwerkingtreding van deze wet in dienst is, of na deze datum is in dienst getreden, kan zijn rechten doen gelden op een pensioen...".

Volgens de voorgestelde tekst zal gelijk welk personeelslid, onverschillig of het al dan niet in de toelageregeling is opgenomen, een pensioen kunnen genieten.

Anderdeels zijn de personeelsleden van de internaten uitgesloten daar ze geen deel uitmaken van het personeel van een inrichting maar van een instituut.

Is het de bedoeling van de Regering niet af te wijken van artikel 40 van de wet van 29 mei 1959, dan is het tweede lid van artikel 17 van het ontwerp overbodig om reden dat ingevolge artikel 21, § 2, van het ontwerp, de wet van 29 mei 1959 van toepassing zal zijn op het buitengewoon onderwijs.

.../...

Artikel 18.-

Eerste lid. De ontworpen tekst maakt geen melding van de bevoegdheid die bij artikelen 20 en 21 aan de Hoge Raad wordt opgedragen. Daarom stelle men dit eerste lid zoals de Raad van State het in zijn advies L.10.136/1 had voorgesteld :

"Bij het Ministerie van Nationale Opvoeding wordt een Hoge Raad voor buitengewoon onderwijs ingesteld die tot taak heeft, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de Minister tot wiens bevoegdheid het buitengewoon onderwijs behoort, de in de artikelen 20 en 21, § 5, 2°, van deze wet bedoelde adviezen en ook adviezen over alle vraagstukken in verband met het buitengewoon onderwijs uit te brengen".

Tweede lid. Alleen de vertegenwoordigers van de erkende verenigingen van ouders komen in aanmerking om lid te worden van de Hoge Raad. Er wordt echter niet aangegeven aan welke voorwaarden deze verenigingen zullen moeten voldoen om erkend te worden ; evenmin wordt de voor de erkenning bevoegde overheid aangeduid.

Met instemming van de gemachtigde ambtenaar worden daarom de woorden "de erkende verenigingen van ouders ..." vervangen door "de meest representatieve verenigingen van ouders ...".

*
* *

Het laatste lid, dat de last van de werkingskosten betreft, is zo vanzelfsprekend dat het zonder bezwaar mag worden weggelaten.

.../...

Artikel 20.-

Voor een betere lezing van dit artikel vervange men in het tweede lid het woord "ingevolge" door "overeenkomstig".

In het opschrift van de eerste afdeling van hoofdstuk VIII is het overbodig te bepalen welke wijzigingen beoogd worden. De woorden "ertoe strekkende ... artikelen" zijn derhalve te schrappen.

Artikel 21.-

§ 1. Men vervange de woorden "de titel" door "het opschrift".

§ 2. Artikel 21 heeft tot voorwerp de beginselen die aan de grondslag liggen van de wet van 29 mei 1959 toe te passen op het speciaal onderwijs. Daarom wordt artikel 1 van die wet aangevuld. Deze wijziging heeft niet voor gevolg dat alle bepalingen van die wet ipso facto van toepassing zijn op het buitengewoon onderwijs. Als voorbeeld moge het hier volstaan te verwijzen naar artikel 3 van de wet van 29 mei 1959.

Alleszins zou, zoals bij artikel 2 van het ontwerp werd opgemerkt, in dit artikel 3 aan de Staat het recht moeten worden erkend om buitengewoon onderwijs in te richten en de daartoe nodige inrichtingen tot stand te brengen waar daaraan behoefte bestaat. Dezelfde opmerking zou kunnen worden gemaakt voor andere artikelen als bijvoorbeeld de artikelen 9, 12, 18, 25 ... 34 en 49 van de wet. Daar de juiste bedoeling van de Regering de Raad van State niet bekend is voor ieder van de aangehaalde wetsbepalingen, kan hier geen tekst in overweging worden gegeven.

.../...

§ 3. Door te bepalen dat de voorwaarde van een jaar werking niet vereist is voor de subsidiëring van inrichtingen voor buitengewoon onderwijs wordt nog geen recht op subsidiëring erkend. De vraag blijft gesteld of de opneming in de toelageregeling afhankelijk is van een ministeriële beslissing na advies van de inspectiediensten zoals voor het secundair onderwijs, dan wel of de inrichtingen voor buitengewoo onderwijs een recht kunnen laten gelden op de Staatstoelagen zodra zij aan alle wettelijke voorwaarden voldoen zoals voor het lager onderwijs. Daarom volstaat het niet artikel 24, § 1, zonder meer met de voorgestelde bepaling aan te vullen.

Daarenboven zou ook § 2 van hetzelfde wetsartikel moeten worden herwerkt met inachtneming van de eigen kenmerken van het buitengewoon onderwijs.

Zo rijst de vraag of het leerplan bedoeld in artikel 15 van het ontwerp overeenstemt met die van artikel 24, § 2, 2°, van de wet van 29 mei 1959. Bestaat er overeenstemming tussen de schoolbevolking bedoeld in artikel 14, 1°, van het ontwerp en die van artikel 24, § 2, 5°, van bedoelde wet ?

Daar de precieze bedoeling van de Regering op dit punt niet bekend is, kan hier geen tekst worden voorgesteld.

§ 4. Zoals blijkt uit de memorie van toelichting wordt hier een onderscheid gemaakt tussen de weddetoelagen voor het directie- en onderwijzend personeel en de studiemeesters-opvoeders en anderdeels de weddetoelagen voor het medisch, het paramedisch, het psychologisch en sociaal personeel. De weddetoelagen voor deze laatste reeks van personeelsleden zijn "bijzondere weddetoelagen".

.../...

De vraag is of het aangeraden is te werken met deze bijzondere soort van weddetoelagen.

Waar het ontwerp bepaalt dat weddetoelagen "kunnen" worden toegekend, kan niet met zekerheid worden uitgemaakt of deze "bijzondere weddetoelagen" al dan niet moeten worden toegekend op zodanige wijze dat een recht op toelagen ontstaat zodra de voorwaarden zijn vervuld. Daarom kan hier geen tekst worden voorgesteld voor dit nieuwe tweede lid van artikel 27 van de wet van 29 mei 1959.

Anderdeels wordt in dit artikel 21, § 4, van het ontwerp gewag gemaakt van de weddetoelagen voor opvoedend hulppersoneel die echter niet behoren tot de reeks van "bijzondere weddetoelagen". Het gaat hier echter om een afwijking van het bepaalde onder het eerste lid van artikel 27 van de wet van 29 mei 1959. Die afwijking zou derhalve beter in het eerste lid worden opgenomen. De tweede volzin van de tekst van het ontwerp worde weggelaten en het eerste lid van artikel 27 worde gesteld als volgt :

"De te subsidiëren prestaties worden bepaald op grondslag van de normen die in het onderwijs van de Staat gelden voor dezelfde onderwijsgraad, behalve wat de studiemeesters-opvoeders betreft voor wie, met uitzondering voor het buitengewoon onderwijs, de normen verdubbeld worden".

*
* *

.../...

Bij de voorgestelde tekst tot aanvulling van artikel 27 van de wet van 29 mei 1959 dienen nog enkele vormopmerkingen te worden gemaakt.

In de Franse versie is de betekenis van het woord "organisées" niet duidelijk. Men schrijve "des normes applicables aux divers types d'enseignement spécial de l'Etat ou ...". Anderdeels is de Nederlandse tekst gesteld in een enig lid, terwijl de Franse tekst in twee leden is ingedeeld. Om alle verwarring te voorkomen betreffende de toepassing van de voorschriften betreffende de aanvraag is het te verkiezen de tekst in een enkel lid te stellen. Men schrijve : "elke aanvraag voor deze laatste weddetoelagen" in plaats van "elke aanvraag voor bijzondere weddetoelagen".

Er bestaat ook geen overeenstemming betreffende de tekst van de af te leggen verklaring. Volgens de Nederlandse tekst moet de verklaring het bewijs leveren dat het ambt niet gesubsidieerd is, terwijl volgens de Franse tekst moet de verklaring enkel bevestigen (attestant) dat het ambt niet gesubsidieerd is.

Ten slotte schrijve men "publiekrechtelijke" in plaats van "publiekrechterlijk".

§ 5. In het tweede lid van het secundo is de verwijzing naar de verschillende leden overbodig. Dit tweede lid zou best worden gesteld als volgt :

"Het bedrag van die toelagen stemt overeen met de huidige levensstandaard en wordt volgens ...".

Hierbij dient te worden opgemerkt dat het indexcijfer der kleinhandelsprijzen niet meer berekend wordt en dat derhalve de wetgeving aan de nieuwe toestand dient te worden aangepast.

.../...

Artikel 22.-

Door de inschrijving van hun gehandicapte kinderen in een school voor buitengewoon onderwijs of door hun huisonderwijs te verstrekken, voldoen de ouders aan de leerplicht. Derhalve is het aangewezen, artikel 1 van de gecoördineerde wetten op het lager onderwijs te wijzigen.

Artikel 22 zou , rekening houdend met nog enkele vormopmerkingen, best als volgt worden gesteld :

"Artikel 22.-

§ 1. Artikel 1, tweede lid, van de op 20 augustus 1957 gecoördineerde wetten op het lager onderwijs wordt gewijzigd als volgt :

"Deze verplichting leven zij na :

1° door hun kinderen te doen onderwijzen in een openbare of private school voor lager, middelbaar of buitengewoon onderwijs ;

2° door hun huisonderwijs te verstrekken.

§ 2. Het vierde lid van artikel 23 van dezelfde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

"De pedagogische achterblijvers worden in aanpassingsklassen gegroepeerd indien hun aantal zulks mogelijk maakt".

§ 3. De volgende artikelen van dezelfde wetten worden opgeheven :

1° artikel 2 ,
2° artikel 3, tweede en derde lid,
3° artikel 69, § 1, vierde lid".

.../...

Ten slotte zou de bepaling met betrekking tot de inwerkingtreding van artikel 22, § 1, van het ontwerp best worden overgeplaatst naar artikel 28 van het ontwerp, dat zou worden aangevuld als volgt :

"Het derde lid van artikel 2 van de gecoördineerde wetten op het lager onderwijs wordt opgeheven de dag waarop het bij artikel 20, eerste lid, van deze wet bedoeld koninklijk besluit in werking treedt".

Artikel 26.-

In § 1 zijn de woorden "zoals gewijzigd werd" overbodig en mogen derhalve worden weggelaten.

Artikel 28.-

Zoals werd voorgesteld bij artikel 22 van het ontwerp, dient dit artikel 28 te worden aangevuld.

Pour la troisième fois le Conseil d'Etat est appelé à donner son avis sur un projet de loi relatif à la même matière.

Le 27 mars 1964 déjà, il émit un avis concernant un projet de loi sur l'enseignement spécial (L.8719/2).Déposé à la Chambre des Représentants le 30 juin 1964 (session 1963-1964, Doc. 845/1) ce projet fut transmis, après examen, au Sénat (session 1964-1965, 8 avril 1965, Doc. 363), où la discussion n'en fut pas poursuivie.

Le 9 novembre 1967, le Conseil d'Etat donna son avis sur un nouveau projet ayant le même objet, lequel ne fut toutefois pas déposé au Parlement.

Depuis lors, des propositions de lois relatives à l'enseignement spécial ont été déposées à la Chambre, le 22 octobre 1968, par Monsieur GROOTJANS (session extraordinaire, 1968, n°107/1) et au Sénat, le 11 décembre 1968, par Monsieur TOUSSAINT (session ordinaire 1968-1969,n°72).

*

* *

Observation préliminaire.

Tout comme dans les projets précédents l'enseignement qui n'est pas dispensé dans un établissement d'enseignement ordinaire est appelé, dans la version néerlandaise du présent projet : "buitengewoon onderwijs". Cette dénomination est celle qu'utilise déjà la loi du 30 juillet 1963 concernant le régime linguistique dans l'enseignement. La loi du 8 avril 1965 relative à la jeunesse parle, au contraire, de "bijzonder onderwijs" (voir l'article 37, 2°, a).

.../...

Pour désigner l'enseignement visant à pourvoir à l'instruction ordinaire, dans la mesure où celle-ci peut être adaptée aux aptitudes physiques et mentales des élèves, les termes "buitengewoon onderwijs" semblent mieux convenir.

Examen du dispositif.

CHAPITRE Ier. - CHAMP D'APPLICATION - DEFINITIONS.

Le chapitre Ier précise la portée du projet et définit la terminologie utilisée. Dans la version néerlandaise de l'intitulé de ce chapitre, le terme "Bepalingen" gagnerait à être remplacé par le terme "Begripsomschrijvingen".

Article 1er.

L'article 1er déclare que la loi s'applique aux handicapés scolaires, mais omet toutefois de déterminer ce qu'il faut entendre par "handicapé" au sens de la loi.

Il est suggéré de rédiger le début de l'article 1er de la manière suivante :

"Article 1er.-

La présente loi s'applique à ceux qui, aptes à recevoir un enseignement , sont toutefois inaptes à suivre celui-ci dans un établissement scolaire ordinaire. Ils sont dénommés ci-après "handicapés".

L'enseignement spécial pourvoit à l'instruction et à l'éducation des handicapés ... (la suite comme au projet).... ".

.../...

Article 2.

Cet article reproduit mutatis mutandis l'article 3 de la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation sur l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique. Dans l'esprit du Gouvernement, cette loi sera étendue, ainsi qu'il ressort de l'article 21 du projet, à l'enseignement spécial organisé ou subventionné par l'Etat. Dès lors, l'intention du Gouvernement serait mieux exprimée par l'insertion, à l'article 3 de la loi du 29 mai 1959, du mot "spécial". Cette modification, qui rendrait l'article 2 du projet superflu, serait avantageusement introduite dans l'article 21.

Article 2 (article 3 du projet).

Les deux versions du a sont discordantes. Alors qu'il est question dans le texte français des "père et mère", le texte néerlandais dit "de vader, moeder". Le commentaire que l'exposé des motifs consacre à cette disposition n'est pas en harmonie avec l'article 373 du Code civil, aux termes duquel :

"Durant le mariage, cette autorité (l'autorité paternelle) est exercée conjointement par le père et la mère. En cas de dissentiment entre eux la volonté du père prévaut ; toutefois, la mère a un droit de recours devant le tribunal de la jeunesse".

La version néerlandaise du littera a devrait dès lors être rédigée ainsi qu'il suit :

"a) gezinshoofd : de vader en moeder, de voogd of de persoon aan wiens bewaring een gehandicapte is toevertrouwd".

*

* *

.../...

Selon le fonctionnaire délégué, il n'entre pas dans les intentions du Gouvernement de soumettre à agréation l'organisation de l'enseignement spécial libre. Il en va de même pour l'organisation d'un internat (littera d) .

Dans ces conditions, la notion d'établissement d'enseignement spécial serait mieux définie en ces termes: "tout établissement organisé ou subventionné par l'Etat qui dispense un enseignement régulier aux handicapés".

La notion d'institut d'enseignement spécial se définirait par analogie de la manière suivante:"tout établissement d'enseignement spécial organisé ou subventionné par l'Etat auquel est annexé un internat".

*

* *

L'Etat s'interdit aussi de soumettre l'organisation d'internats à agréation préalable en ce qui concerne les homes d'accueil.La définition suivante peut dès lors suffire :

"e) home d'accueil : tout internat où des handicapés sont hébergés en vue de leur permettre de fréquenter comme externes un établissement ou une section d'enseignement spécial".

*

* *

.../...

En ce qui concerne la famille d'accueil, ni le dispositif du projet ni l'exposé des motifs ne précisent par quelle autorité la famille doit avoir été autorisée à accueillir des handicapés. Le texte suivant est de nature à combler cette lacune :

"f) famille d'accueil : toute famille qui accueille des handicapés avec l'autorisation de l'établissement ou de la section d'enseignement spécial, en vue de leur permettre de fréquenter comme externes cet établissement ou cette section".

Article 3 (article 4 du projet).

Cet article gagnerait à être rédigé ainsi qu'il suit :

"Article 3.-

L'enseignement spécial se scinde en plusieurs types. Chacun de ces types comporte l'enseignement adapté aux besoins éducatifs généraux et particuliers des handicapés appartenant à un même groupe, besoins qui sont déterminés en fonction de la nature et de la gravité du handicap principal commun à ce groupe.

Pour les personnes atteintes de handicaps multiples, le type d'enseignement spécial est déterminé compte tenu des besoins éducatifs qui, eu égard à l'âge et aux capacités des intéressés, doivent être satisfaits par priorité.

Le Roi détermine, sur avis du Conseil supérieur de l'enseignement spécial, les divers types d'enseignemer spécial qui peuvent être organisés ou subventionnés par l'Etat".

Article 4 (article 5 du projet).

La rédaction suivante est recommandée pour l'alinéa 2 de cet article :

"Toutefois, le Ministre de l'Education nationale peut, sur avis conforme de la Commission consultative de l'enseignement spécial , conserver le bénéfice de la présente loi à un handicapé âgé de plus de 21 ans ou l'admettre au bénéfice de celle-ci pour la première fois".

Article 5 (article 6 du projet).

Selon le fonctionnaire délégué , l'admission dans un établissement d'enseignement spécial n'est pas subordonnée à la production du rapport visé par cet article. Il s'agit uniquement de l'inscription d'un handicapé dans un établissement organisé ou subventionné par l'Etat.

Le rapport qui est exigé du chef de famille peut être établi par un centre psycho-médico-social, un office d'orientation scolaire et professionnelle organisé ou subventionné par l'Etat ou tout autre organisme qui, sans être agréé par l'Etat, offre les mêmes garanties en matière d'orientation scolaire et professionnelle. Il peut l'être aussi, pour certains types d'enseignement spécial, par un médecin qui possède les qualifications déterminées par le Roi.

Il est suggéré de rédiger cet article ainsi qu'il suit :

"Article 5.-

L'inscription d'un handicapé dans un établisseme une section ou un institut d'enseignement spécial visés par la présente loi est subordonnée à la production d'un rapport précisant le type d'enseignement spécial qui répond aux besoins du handicapé et qui est dispensé dans cet établissement, cette section ou cet institut.

Ce rapport est établi :

1° par un centre psycho-médico-social, un office d'orientation scolaire ou professionnelle organisé ou subventionné par l'Etat ou tout autre organisme offrant les mêmes garanties en matière d'orientation scolaire et professionnelle. Une liste de ces organismes ... (la suite comme au projet) ... ;

2° par un médecin possédant les qualifications déterminées par le Roi".

Article 6 (article 7 du projet).

Dès lors qu'une commission est créée par le chef de l'Etat, il est superflu de préciser que les frais de son fonctionnement sont à la charge de l'Etat. La deuxième phrase de l'alinéa 1er doit donc être omise.

*

* *

Telle qu'elle est rédigée, la disposition réglant la composition de la commission consultative ne permet pas de déterminer avec certitude si les membres appartenant aux disciplines pédagogique, psychologique, médicale et sociale seront choisis parmi les représentants des établissements d'enseignement.

Il est permis de se demander si le projet aboutit à une représentation équilibrée de tous les intéressés, en particulier des parents des enfants handicapés. L'exposé des motifs déclare à ce sujet que les représentants des disciplines sociales seront choisis de préférence parmi les parents d'enfants handicapés. Le texte du projet ne concrétise pas cette intention du Gouvernement.

.../...

La commission ne comprenant que des membres qui représentent les établissements d'enseignement spécial, on peut craindre que ceux-ci soient trop enclins à diriger un handicapé vers leur type d'enseignement, alors que dans certains cas, la fréquentation de l'enseignement normal serait plus indiquée. C'est la raison pour laquelle le projet précédent (L. 10.136) prévoyait que la commission comprenait aussi "éventuellement un nombre égal de parents présentés par les associations de parents d'enfants handicapés".

Ainsi qu'il a déjà été dit ci-avant, la rédaction de l'alinéa 2 doit être revue.

*
* *

Etant donné que l'alinéa 2 énonce déjà certaines règles relatives à la composition de la commission, il serait préférable de rédiger l'alinéa 3 comme suit :

"Le Roi fixe les autres modalités de composition et de fonctionnement de la commission.

Le Ministre qui a l'enseignement spécial dans ses attributions, en nomme les membres".

.../...

Article 7 (article 8 du projet).

Cet article omet de préciser par qui un avis peut être demandé. Il serait toutefois erroné d'en déduire que la commission est tenu de communiquer son avis à toutes les personnes mentionnées dans cette disposition.

Enfin, il convient d'observer qu'aucune disposition ne définit la mission dévolue à la commission. Le début de l'article pourrait, dès lors, être rédigé comme suit :

"La commission consultative a pour mission de donner un avis motivé à la demande et à l'intention : 1) du chef de famille ... ".

*

* *

A la différence des 1° et 2°, où il est question de la "personne chargée du contrôle de l'obligation scolaire", les numéros suivants parlent "d'un membre de l'inspection scolaire organisée par l'Etat". Cette formule vise tant les inspecteurs de l'Etat de l'enseignement primaire que ceux de l'enseignement secondaire. C'est pourquoi, il conviendrait de remplacer les mots "la personne chargée du contrôle de l'obligation scolaire", figurant aux 1° et 2°, par les mots "un membre de l'inspection de l'enseignement organisée par l'Etat".

Le 7° prévoit la possibilité de dispenser le handicapé de l'obligation scolaire.

.../...

Pour qu'il puisse être question de "dispense" de l'obligation scolaire, il doit s'agir de handicapés qui sont éducables et susceptibles de recevoir un certain enseignement. Les handicapés qui sont totalement inéduquables ne tombent pas sous l'application de la loi (voir l'article 1er) et ne peuvent dès lors être dispensés par le Ministre. La dispense peut être accordée pour des motifs touchant la liberté de conviction philosophique ou religieuse du chef de famille, en raison de l'insuffisance des possibilités de déplacement, etc ...

Le tribunal de la jeunesse peut-il obliger un handicapé qui a été dispensé de l'obligation scolaire à suivre l'enseignement, par exemple lorsqu'il estime que la dispense ne se justifie plus, la cause en étant supprimée ?

*

* *

Dans la version néerlandaise du 7°, le mot "overgemaakt" doit être remplacé par le mot "medegedeeld".

Article 9 (article 10 du projet).

Le projet ne dit pas quelle sera la décision de la commission lorsque le chef de famille refuse de faire examiner son enfant en vue de la rédaction du rapport prévu. La commission se prononcera alors sans que l'enfant ait été examiné et pourra, s'il y a lieu, déférer l'affaire au tribunal de la jeunesse.

.../...

Dans la version néerlandaise, il convient, au 2 de l'alinéa 1er, de remplacer le mot "eventueel" par les mots "in voorkomend geval" et, à l'alinéa 2, le mot "instelling" par le mot "inrichting".

Article 10 (article 11 du projet).

Afin d'éviter toute contestation quant à la durée exacte du délai dont le chef de famille dispose pour se conformer à l'avis de la commission consultative, il convient, dans la version néerlandaise de l'alinéa 5, de remplacer les mots "twee weken" par les mots "vijftien dagen".

Article 11 (article 12 du projet).

Dans la version néerlandaise, le mot "Heer" peut être omis.

Article 12 (article 13 du projet).

Pour que les deux versions soient parfaitement concordantes, il convient, dans le texte néerlandais, de remplacer le second "respectievelijk" par la conjonction "of".

Article 13 (article 14 du projet).

Si les dispositions du 1° et du 3° visent tant l'enseignement de l'Etat que l'enseignement subventionné, il n'en est pas de même de la disposition du 2°, qui ne saurait être applicable qu'à l'enseignement subventionné. Il serait, dès lors, préférable de consacrer à cette dernière disposition un article distinct, qui deviendrait l'article 14.

.../...

Tel qu'il est formulé, l'article implique que les livres et objets classiques sont délivrés gratuitement aux handicapés quel que soit le niveau de l'enseignement. Si, dans l'esprit du Gouvernement, il s'agit de maintenir la gratuité dans la mesure où elle est prévue par l'article 69 des lois coordonnées sur l'enseignement primaire, il conviendrait de le dire expressément. Le texte suivant est proposé à cette fin :

"Article 14.-

L'Etat assume la charge financière résultant de la délivrance gratuite de livres et d'objets classiques aux **élèves** des écoles subventionnées d'enseignement spécial gardien et primaire.

Le Roi fixe annuellement et de manière forfaitaire le montant de cette intervention, qui est versée aux communes et au pouvoir organisateur des écoles libres sur états certifiés exacts par l'inspection scolaire".

Article 15.-

Le texte gagnerait en précision si les mots "selon le cas" étaient insérés avant les mots "est établi".

Article 16.-

Le Roi est autorisé à organiser le contrôle et l'inspection des homes et des familles d'accueil. Dans un avis précédent concernant un projet de loi relatif à l'enseignement spécial (L. 8719/2), le Conseil d'Etat a fait à cet égard l'observation suivante :

"En vertu de l'article 10 de la Constitution nul ne peut, sans être muni d'un mandat de perquisition, pénétrer dans le domicile d'un particulier, même pour

.../...

l'interroger, si celui-ci s'y oppose (Cass. 20 décembre 1948, Pas., 1948, I, 737). Il appartient au législateur de déterminer dans quels cas, suivant quelles modalités et par quelles autorités le contrôle de l'obligation scolaire se fera au domicile des particuliers et dans des écoles privées (cfr. Cass. 24 mai 1948, Pas. 1948, I, 334; 20 décembre 1948, idem, 737)".

*

* *

On notera au passage que dans son analyse de cet article, l'exposé des motifs se réfère erronément à l'article 23 de la loi du 29 mai 1959. Il faut lire : l'article 24, § 2, 3°.

Article 17.-

L'alinéa 2 est la reproduction quasi littérale de l'article 40 de la loi du 29 mai 1959. Il s'en distingue toutefois sur le point suivant.

Le droit à la pension est reconnu par cette loi dans les termes suivants : "Tout membre du personnel admis aux subventions et en fonction au 1er septembre 1958 ou entré en fonction après cette date peut faire valoir ses droits à une pension... ".

Le texte du projet recourt à une formule plus large : "Tout membre du personnel des établissements et des sections d'enseignement spécial subventionné en fonction à la date d'entrée en vigueur de la présente loi ou entré en fonction après cette date peut faire valoir ses droits à une pension ... ".

.../...

En vertu de ce texte, tout membre du personnel, admis ou non aux subventions, pourra bénéficier d'une pension.

D'autre part, le texte du projet exclut les membres du personnel des internats, puisqu'ils font partie du personnel, non pas d'un établissement, mais d'un institut.

S'il n'entre pas dans l'intention du Gouvernement de déroger à l'article 40 de la loi du 29 mai 1959, le second alinéa de l'article 17 du projet peut être supprimé, puisqu'en vertu de l'article 21, § 2, du projet, la loi du 29 mai 1959 sera applicable à l'enseignement spécial.

Article 18.-

Alinéa 1er. Le texte du projet ne fait pas état des attributions que les articles 20 et 21 confèrent au Conseil supérieur. En conséquence, le Conseil d'Etat propose de rédiger l'alinéa 1er comme il l'avait suggéré dans son avis L. 10.136/1 :

"Il est institué au Ministère de l'Education nationale un Conseil supérieur de l'enseignement spécial qui a pour mission de donner, soit d'initiative, soit à la demande du Ministre ayant l'éducation nationale dans ses attributions, les avis prévus aux articles 20 et 21, § 5, 2°, de la présente loi et des avis sur toutes les questions relatives à l'enseignement spécial" .

Alinéa 2. Seuls les représentants des associations reconnues de parents sont susceptibles d'être choisis comme membres du Conseil supérieur. Les conditions auxquelles ces associations devront satisfaire pour être reconnues ne sont toutefois pas indiquées, pas plus d'ailleurs que l'autorité compétente pour procéder à cette agréation.

.../...

D'accord avec le fonctionnaire délégué, il est proposé de remplacer les mots "associations reconnues de parents" par les mots "les associations les plus représentatives de parents ... ".

*

* *

La disposition du dernier alinéa, relative à la prise en charge par l'Etat des frais de fonctionnement, est tellement évidente qu'elle peut être omise.

Article 20.-

Dans la version néerlandaise, il serait préférable de remplacer le mot "ingevolge" par le mot "overeenkomstig".

L'intitulé de la section première du chapitre VIII ne doit pas annoncer de quelles modifications il s'agit. Les mots "ayant pour objet ... articles suivants" doivent dès lors être supprimés.

Article 21.-

§ 1er. Dans la version néerlandaise, il convient de remplacer les mots "de titel" par les mots "het opschrift"

§ 2. L'article 21 a pour objet d'étendre à l'enseignement spécial les principes de base de la loi du 29 mai 1959 et, à cette fin, complète l'article 1er de ladite loi. Cette modification n'a toutefois pas pour conséquence de rendre applicables ipso facto à l'enseignement spécial toutes les dispositions de la susdite loi. Ce ne sera pas le cas, pour ne citer qu'un seul exemple, de l'article 3 de la loi du 29 mai 1959.

.../...

Ainsi qu'il a été observé lors de l'examen de l'article 2 du projet, il y aurait lieu, de toute manière, de modifier ledit article 3 de façon à reconnaître à l'Etat le droit d'organiser un enseignement spécial et de créer, là où le besoin s'en fait sentir, les établissements nécessaires à cet effet. Une observation analogue pourrait être faite concernant d'autres articles de cette loi, tels ses articles 12, 18, 25,... 34 et 49. Dans l'ignorance de l'intention exacte du Gouvernement quant à chacune des dispositions légales précitées, le Conseil d'Etat n'est pas en mesure de proposer des textes.

§ 3. En disposant que la condition d'un an de fonctionnement n'est pas requise pour l'admission aux subventions des établissements d'enseignement spécial, le projet ne reconnaît pas pour autant un droit aux subventions. La question demeure de savoir si l'admission aux subventions est subordonnée à une décision ministérielle prise après avis des services d'inspection, comme c'est le cas pour l'enseignement secondaire, ou si les établissements d'enseignement spécial peuvent prétendre au bénéfice des subventions de l'Etat dès qu'ils répondent à toutes les conditions légales, comme c'est le cas pour l'enseignement primaire. Compléter tout simplement l'article 24, § 1er, par la disposition prévue par le projet, ne suffit dès lors pas.

Il faudra, en outre, remanier le § 2 du même article, en tenant compte des caractéristiques propres de l'enseignement spécial.

L'on peut, en effet, se demander si le programme visé à l'article 15 du projet est identique à celui dont il est question à l'article 24, § 2, 2°, de la loi du 29 mai 1959, et si la population scolaire visée à l'article 14, 1°, du projet correspond à celle prévue à l'article 24, § 2, 5°, de la même loi.

.../...

Dans l'ignorance de l'intention exacte du Gouvernement sur ces points, le Conseil d'Etat n'est pas en mesure de proposer des textes.

§ 4. Ainsi qu'il ressort de l'exposé des motifs, il est établi une distinction entre, d'une part, les subventions-traitements du personnel directeur et enseignant et des surveillants-éducateurs et, d'autre part, les subventions-traitements du personnel médical, paramédical, psychologique et social, que le projet appelle "subventions-traitements spéciales".

Le recours à ces subventions-traitements d'une nature spéciale est-il indiqué ?

En disposant que des subventions-traitements "peuvent" être accordées, le projet ne permet pas de déterminer avec certitude si ces subventions doivent ou non être allouées en vertu d'un droit qui s'ouvre dès que les conditions requises sont réunies. Aussi le Conseil d'Etat n'est-il pas en mesure de proposer un texte pour le nouvel alinéa 2 de l'article 27 de la loi du 29 mai 1959.

D'autre part, l'article 21, § 4, du projet fait état de subventions-traitements pour le personnel auxiliaire d'éducation, subventions qui n'appartiennent cependant pas à la catégorie des "subventions-traitements spéciales". Il s'agit toutefois ici d'une dérogation à l'alinéa 1er de l'article 27 de la loi du 29 mai 1959, qui, à ce titre, serait mieux à sa place au sein de cet alinéa. La seconde phrase du texte du projet devrait alors être supprimée et l'alinéa 1er de l'article 27 être rédigé comme suit :

.../...

"Les prestations subsidiables sont fixées sur la base des normes applicables à l'enseignement de l'Etat pour le même niveau d'enseignement, sauf en ce qui concerne les surveillants-éducateurs pour lesquels les normes sont doublées, à moins qu'ils n'appartiennent à l'enseignement spécial".

*
* *

Le texte dont le projet prévoit l'adjonction à l'article 27 de la loi du 29 mai 1959 appelle, en outre, les observations de forme suivantes.

Le sens du terme "organisées" n'est pas très clair. Il faut écrire "des normes applicables aux divers types d'enseignement spécial de l'Etat ou ... ". Dans sa version néerlandaise le texte ne comporte qu'un alinéa alors que dans la version française il est scindé en deux alinéas. Afin d'éviter toute confusion quant à l'application des règles relatives à la demande, il est préférable de s'en tenir à un seul alinéa comme le fait la version française. On écrira toutefois "toute demande de subventions-traitements pour ce personnel" au lieu de "toute demande de subventions-traitements spéciales".

Il y a discordance aussi entre les deux versions relativement à la déclaration à produire. Selon la version néerlandaise, la déclaration doit "justifier" (het bewijs leveren) que les fonctions dont il s'agit ne sont pas subventionnées, alors que, selon la version française, elle doit simplement "l'attester".

Enfin, il convient d'écrire, dans la version néerlandaise, "publiekrechtelijke" au lieu de "publiekrechterlijke".

.../...

§ 5. La référence que l'alinéa 2 du 2° fait aux différents alinéas est superflue. De plus la rédaction suivante est préférable : "Le montant de ces subventions correspond au coût actuel de la vie et est majoré ... ".

Il convient d'observer à cet égard que l'indice des prix de détail a été abandonné et que la loi devra être adaptée à la situation nouvelle.

Article 22.-

Les parents d'enfants handicapés s'acquittent de l'obligation scolaire en faisant inscrire ces enfants dans une école d'enseignement spécial ou en veillant à leur instruction à domicile. Il s'indique, dès lors, de modifier l'article 1er des lois coordonnées sur l'enseignement primaire.

La rédaction suivante, qui tient aussi compte de certaines observations de pure forme, est proposée pour l'article 22 :

"Article 22.-

§ 1er. L'article 1er, alinéa 2, des lois sur l'enseignement primaire, coordonnées le 20 août 1957, est modifié ainsi qu'il suit :

"Ils s'acquittent de cette obligation :

1° en faisant instruire leurs enfants dans une école publique ou privée d'enseignement primaire, moyen ou spécial;

2° en les faisant instruire à domicile.

.../...

§ 2. L'alinéa 4 de l'article 23 des mêmes lois est remplacé par la disposition suivante :

"Les retardés pédagogiques sont groupés dans des classes d'adaptation lorsque leur effectif le permet".

§ 3. Les articles suivants des mêmes lois sont abrogés :

1° l'article 2,

2° l'article 3, alinéas 2 et 3,

3° l'article 69, § 1er, alinéa 4".

Enfin, mieux vaudrait incorporer la disposition relative à l'entrée en vigueur de l'article 22, § 1er, à l'article 28 du projet, qu'il y aurait donc lieu de compléter comme suit :

"L'alinéa 3 de l'article 2 des lois coordonnées sur l'enseignement primaire est abrogé le jour de l'entrée en vigueur de l'arrêté royal visé à l'article 20, alinéa 1er, de la présente loi".

Article 26.-

Au § 1er, les mots "telle qu'elle a été modifiée" sont superflus et peuvent être omis.

Article 28.-

Cet article serait complété comme il est dit à l'article 22 du projet.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : F. LEPAGE, voorzitter van de Raad van State,
Messieurs : président du Conseil d'Etat,

Ch. SMOLDERS, staatsraden,
P. VERMEULEN, conseillers d'Etat,

J. LIMPENS, bijzitters van de afdeling wetgeving,
S. FREDERICQ, assessseurs de la section de législation,

M. JACQUEMIJN, adjunct-griffier, griffier.
greffier adjoint, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. F. LEPAGE.

Het verslag werd uitgebracht door de H. A. VANDER STICHELE, substituut-auditeur-generaal.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) M. JACQUEMIJN.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. F. LEPAGE.

Le rapport a été présenté par M. A. VANDER STICHELE, substitut de l'auditeur général.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) F. LEPAGE.